

СТОМАТОЛОГІЯ ДИТЯЧОГО ВІКУ

УДК: 616.31-092.11-053.6/.7(477.82)

*Е.В. Безвушко, Л.С.Лагода**

ОЦІНКА ЯКОСТІ ЖИТТЯ ДІТЕЙ М. ЛУЦЬКА ЗА СУБ'ЕКТИВНИМИ ІНДИКАТОРАМИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького

* КЛПЗ «Міська клінічна стоматологічна поліклініка»

Висока ураженість карієсом зубів спостерігається в усіх регіонах України і становить 50%-90%. Водночас моніторинг стоматологічної захворюваності в деяких регіонах виявив незначні тенденції до зниження інтенсивності каріозної хвороби [1; 2; 3]. При епідеміологічних дослідженнях оцінки стоматологічного статусу дітей використовують індекс КПВ, який не завжди дає змогу оцінити чинники ризику виникнення карієсу, суб'єктивні й об'єктивні критерії стоматологічного здоров'я. Тому використання додаткових критеріїв оцінки стоматологічного здоров'я дітей в доповнення до індексу КПВ дозволить виявити можливі взаємозв'язки між факторами ризику виникнення карієсу зубів, ефективності профілактичних заходів і стоматологічним здоров'ям дітей.

Для оцінки факторів ризику виникнення карієсу зубів та ефективності профілактичних заходів у 2005 році Європейською комісією з охорони здоров'я була розроблена нова система моніторингу стоматологічного здоров'я та якості стоматологічної допомоги населенню – EGONID (Європейська глобальна система індикаторів стоматологічного здоров'я) [8; 9; 10]. Ця система показала високу інформативність і специфічність у виявленні поведінкових, соціальних, природних, організаційних факторів, які взаємопов'язані зі стоматологічним статусом людини [4; 5; 6; 7]. Тому актуальними є подальші дослідження оцінки суб'єктивних індикаторів у виявленні чинників ризику виникнення карієсу зубів і визначенні якості життя дітей.

Мета дослідження — оцінка стоматологічного здоров'я і якості життя дітей м. Луцька за суб'єктивними індикаторами.

Матеріал і методи

Стоматологічні огляди й анонімне анкетування двох ключових вікових груп дітей (12 і 15 років, по 100 у кожній групі) проведено в школах м. Луцька.

Дані стоматологічного огляду вносили в карту стоматологічного обстеження та опитувальників ВООЗ. На обстеженні дітей реєстрували КПВ постійних зубів, індекс гігієни порожнини рота Гріна-Верміліона (OHI-S) та індекс кровоточивості ясен. Модифікована анонімна анкета із запитаннями ВООЗ-2013 містила 5 запитань із кількома варіантами відповідей. Дані щодо суб'єктивної оцінки стоматологічного здоров'я школярів отримані на основі аналізу відповідей дітей на такі взаємопов'язані запитання: суб'єктивна оцінка стану своїх зубів; обмеження посмішки через вигляд своїх зубів; як часто відвідували стоматолога і пропускали уроки через зубний біль. Отримані дані проаналізували методом визначення середніх величин індексів стоматологічного статусу дітей і відсоткового співвідношення відповідей на задані запитання.

Результати та їх обговорення

Аналіз отриманих результатів показав, що діти двох вікових груп по-різному оцінюють стан своїх зубів (рис. 1, 2). Так, на запитання «Як ви оцінюєте стан своїх зубів?» (індикатор D1) 60% 12-річних хлопців указали «на відмінно», натомість відсоток 15-річних хлопців значно менший — 6,67%. Щодо дівчат 12- і 15-річного віку, то результат майже однаковий — 10% та 8,7% відповідно. Значно менша кількість дітей стверджують, що стан їхніх зубів задовільний, окрім хлопців 15-річного віку.

Аналізуючи отримані відповіді дітей, можна стверджувати про задовільну інформативність самооцінки стану зубів. Проте сумніви викликає той факт, що діти можуть неправильно тлумачити критерії «відмінно», «добре», «погано», «задовільно». Можливо, для більшості школярів головною ознакою «доброго» стану зубів є відсутність зубного болю або якогось іншого занепокоєння.

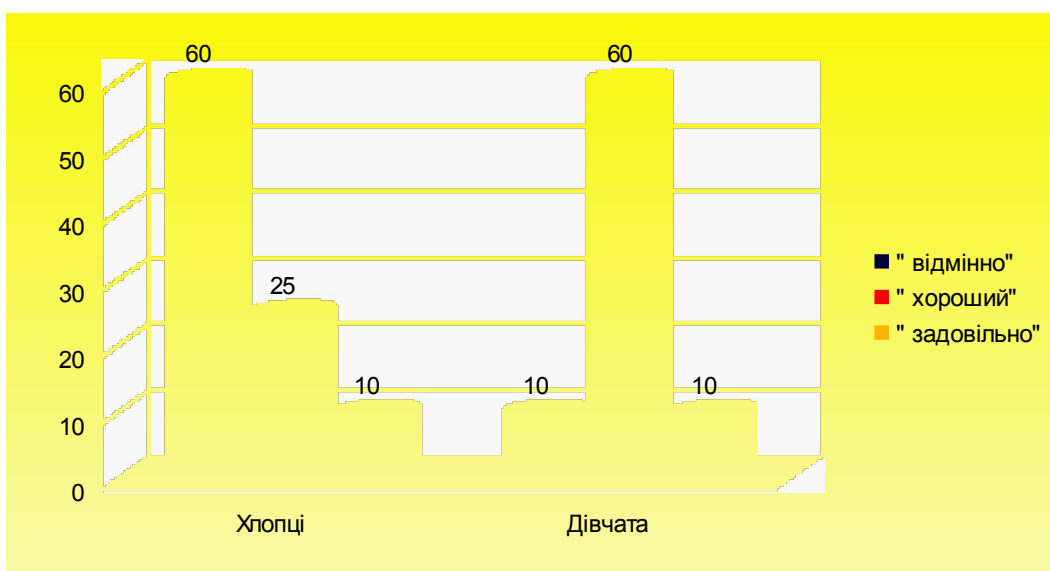

Рис.1. Суб'єктивна оцінка стану зубів школярами 12 років (%)

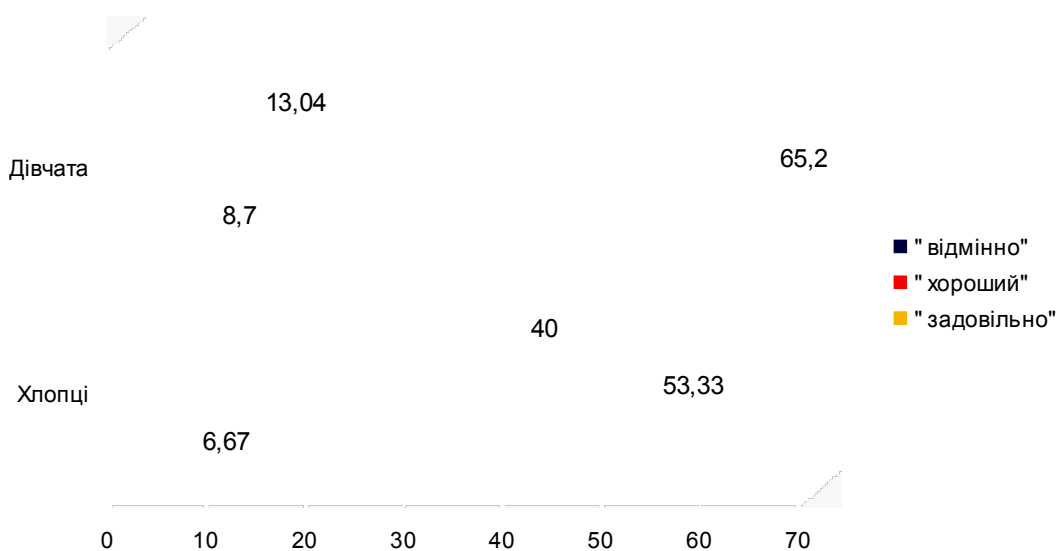

Рис. 2. Суб'єктивна оцінка стану зубів школярами 15 років (%)

Одним із критеріїв, що характеризують ставлення дітей до вигляду своїх зубів, було запитання "Чи задоволені ви виглядом своїх зубів?" (інди-

катор D3). Слід зазначити, що більшість дітей Луцька «задоволені» виглядом своїх зубів (рис. 3, 4).

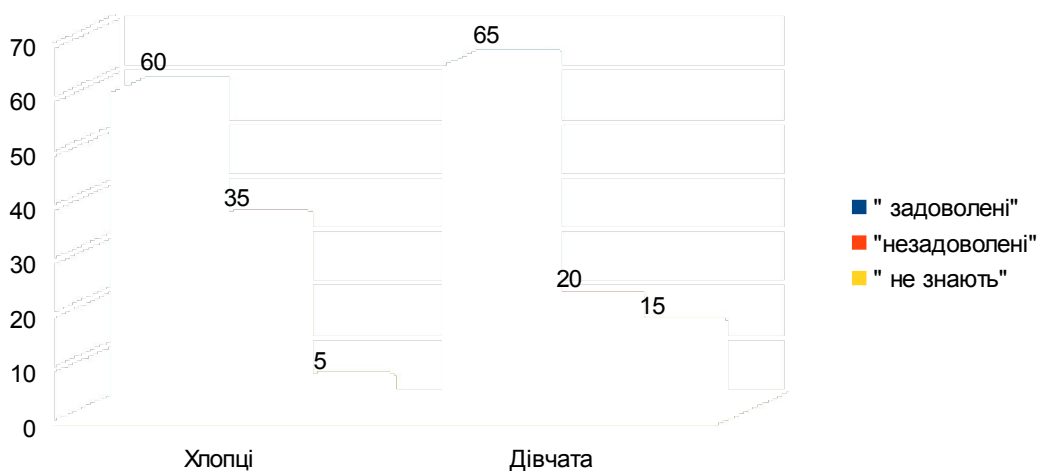

Рис.3. Відсоток 12-річних школярів, що характеризує ставлення дітей до вигляду своїх зубів

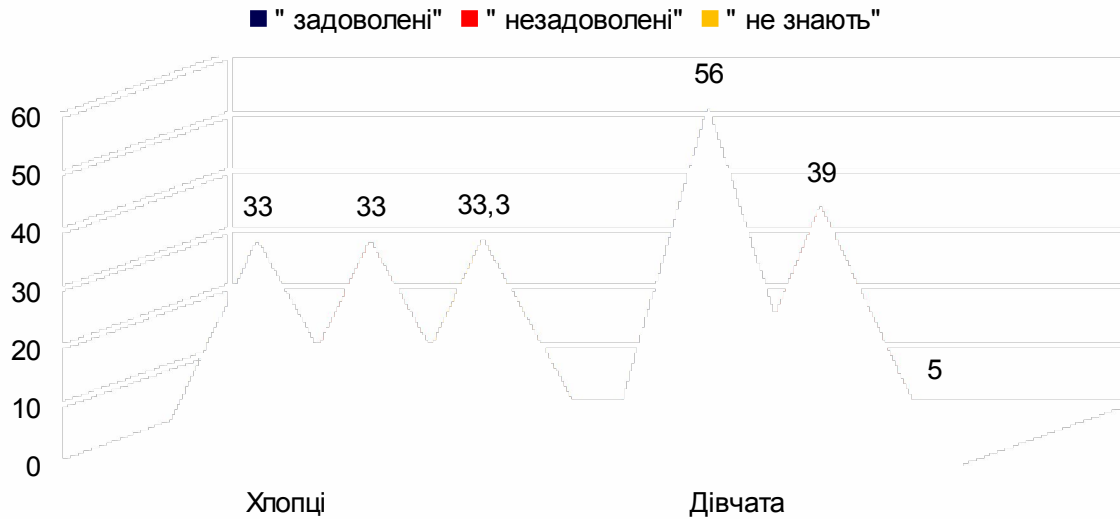

Рис. 4. Відсоток 15-річних школярів, що характеризує ставлення дітей до вигляду своїх зубів

З віком відсоток школярів, які «задоволені» виглядом своїх зубів, зменшується, що можна пояснити самокритичнішим ставленням дітей до оцінки своїх зубів. Також слід зазначити, що серед школярів Луцька наявний високий відсоток дітей, які «не задоволені» виглядом своїх зубів (хлопці 12 років - 35%, дівчата 12 років - 20%, 15 років - 33% та 39,1% відповідно). Виявлено, що відсоток 15-річних дівчат, які «не задоволені» виглядом своїх зубів, найвищий. Слід зазначити, що серед опитуваних школярів виявився високий відсоток дітей,

які «не знають», як оцінити своє стоматологічне здоров'я (найбільша кількість дівчат у 12 років (15%), а хлопців - у 15 років (33%).

Останніми роками посилена увага приділяється якості життя. Стоматологічний статус є одним із важливих критеріїв. У нашому дослідженні ми використали один із показників якості життя – морально-психологічне обмеження через стан зубів. Аналізуючи дані по індикатору D4 («Чи уникаєте ви посмішки через зовнішній вигляд ваших зубів?»), отримали досить цікаві результати (рис. 5).

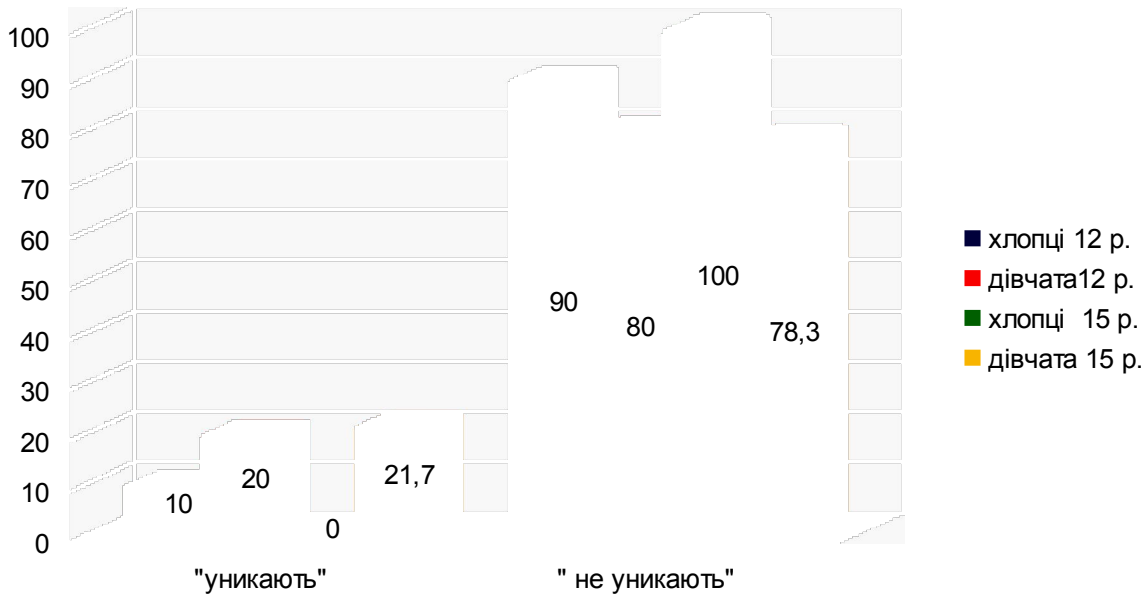

Рис. 5. Частка 12- і 15-річних школярів, які «уникають» та «не уникають» посмішки

Дуже високий відсоток хлопців не уникають посмішки через зовнішній вигляд зубів (92%), дівчата - дещо рідше (78%). Натомість малий відсоток склали діти, які уникають посмішки: 20% серед дівчат і 10% серед хлопців. Отже, більшість дітей не комплексують із приводу поганого вигляду своїх

зубів або байдуже ставляться до свого стоматологічного здоров'я. Одним із важливих суб'єктивних індикаторів є зубний біль. На рисунках 6 і 7 наведено узагальнені результати дослідження індикаторів D2 і D5.

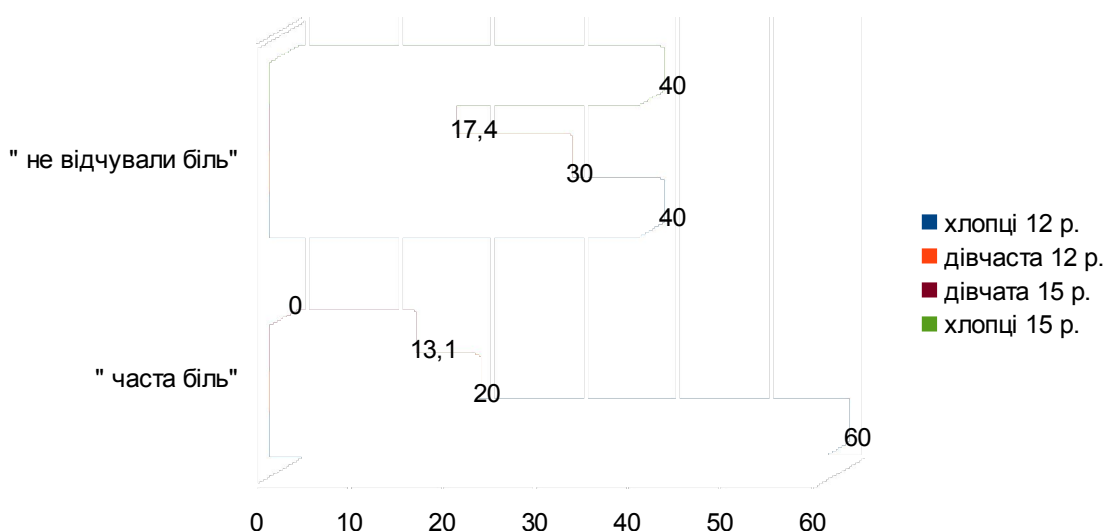

Рис. 6. Відсоток 12- і 15-річних школярів, які часто протягом останніх 12 місяців відчували зубний біль

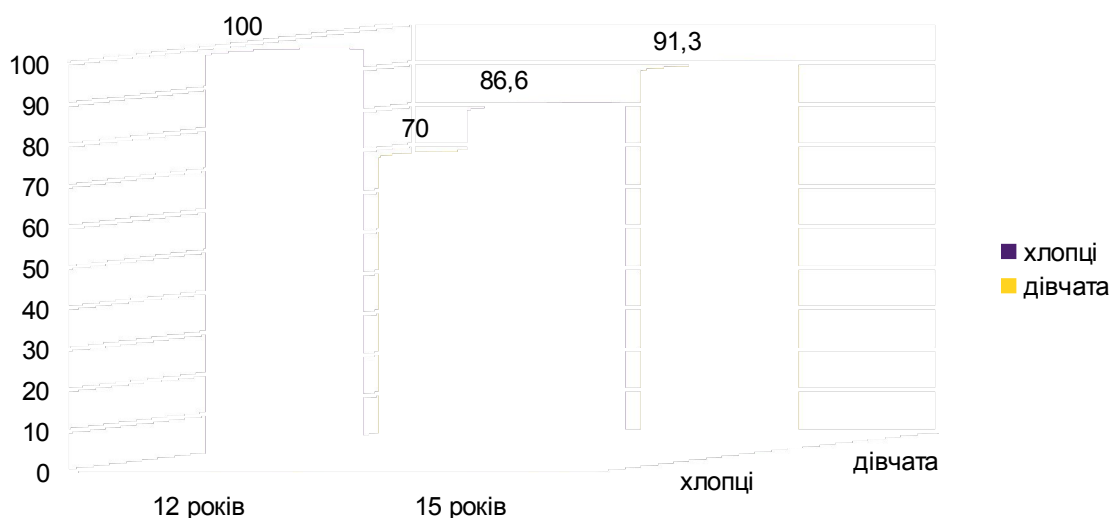

Рис. 7. Відсоток дітей, які не пропускали заняття через зубний біль

Результати свідчать, що відсоток школярів, які протягом останніх 12 місяців часто відчували зубний біль, досить різний і складає, в середньому, в дівчат 13,1%, а в хлопців - 60%. Хлопці 15 – річного віку вказали, що вони рідко відчували зубний біль протягом останнього року. Досить високим є відсоток дітей, які «ніколи протягом 12 місяців» не скаржилися на зубний біль. Переважна більшість дітей не пропускала уроки через зубний біль (у середньому 86% хлопців і 91% дівчат). Лише незначна кількість дітей відповіли, що їм доводилося йти з уроків через зубний біль. Проаналізувавши дані об'єктивного статусу і результати анонімного анкетування, можна стверджувати про досить низький рівень відвідування школярами лікаря-стоматолога.

Висновки

Анкетування двох ключових вікових груп дітей за допомогою Європейських індикаторів стоматологічного здоров'я є інформативним у оцінці якості стоматологічної допомоги та сприятиме її покращенню.

Європейські індикатори стоматологічного здоров'я дозволяють методом анкетування виявити

ставлення школярів до власного стоматологічного здоров'я та можуть бути використані в системі охорони здоров'я для моніторингу ефективності профілактики стоматологічних хвороб.

Література

1. Безвушко Е.В. Епідеміологічні показники карієсу зубів у дітей Львівської області / Е.В. Безвушко, Н.Л. Чухрай, Н.М. Крупник // Новини стоматології. – 2007. - №1. – С. 48-51.
2. Савичук Н.О. Стоматологічне здоров'я дітей, методическіе підходи и критерии оценки / Н.О. Савичук, О.В. Клитинска // Современная стоматология (Украина). – 2008. – С. 94–96.
3. Хоменко Л.О. Стоматологічне здоров'я дітей України, реальність, перспективи // Науковий вісник НМУ ім. О.О. Богомольця. – 2007. – Спецвипуск. – С. 11-14.
4. Терехова Т.Н. Информативность субъективных индикаторов в выявлении факторов риска кариеса зубов среди старших школьников Беларуси / Т.Н. Терехова, П.А. Леус, Е.И. Мельникова // Стоматологический журнал. – 2015. - №3. – С. 170-176.
5. Маслак Е. Зависимость стоматологического здоровья детей от социо-экономического статуса родителей. 17th Annual Congress of European Associa-

- tion of Dental Public Health, 15-17 November 2012, London, UK, " DeCare Dental", 2012. - P.50.
6. Леус П.А. Международный пилотный проект по исследованию приемлемости Европейских индикаторов стоматологического здоровья детей / П.А. Леус, О.В. Деньга, А.А. Калбалев // Стоматологический журнал. – 2013. – Т. 14, №3. – С.204-209.
 7. Порівняльна оцінка стоматологічного здоров'я дітей шкільного віку за Європейськими індикаторами здоров'я порожнини рота / [Е.В. Безвушко, Л.Ф. Жугіна, А.А. Нарикова, Н.Л. Чухрай] // Новини стоматології. – 2013. - №3. – С.76-80.
 8. Fisher J. A new model for caries classification and management / Fisher J., Glick M. // JADA. – 2012. – Vol. 143 (6). – P. 546-551.
 9. Caries diagnosis: agreement between WHO and ICDAS-II criteria in epidemiological surveys / Irazo-Cortes J. E. [et al.] // Community Dental Health. – 2012. – Vol. 30. – P. 108-111.
 10. EGOHID. Health Surveillance in Europe (2005). A Selection of Essential oral Health Indicators. www.egohid.eu

**Стаття надійшла
29.06.2016 р.**

Резюме

Представлено результати анкетування дітей м. Луцька за допомогою Європейських індикаторів стоматологічного здоров'я. Установлено, що ця система є досить інформативною і специфічною. Метод анкетування дозволяє оцінити ставлення школярів до їхнього стоматологічного здоров'я, а також виявити розбіжності в суб'єктивній оцінці стану власних зубів серед дівчат і хлопців різних вікових категорій.

Ключові слова: європейські індикатори, діти, стоматологічне здоров'я.

Резюме

Представлены результаты анкетирования детей г.Луцка с помощью Европейских индикаторов стоматологического здоровья. Установлено, что данная система является достаточно информативной и специфической. Метод анкетирования позволяет проследить отношение школьников к их стоматологическому здоровью, а также выявить различия в субъективной оценке состояния своих зубов среди девочек и мальчиков различных возрастных категорий.

Ключевые слова: европейские индикаторы, дети, стоматологическое здоровье.

UDC: 616.31-092.11-053.6/.7(477.82)

EVALUATION OF THE QUALITY OF THE LIVES OF CHILDREN FROM LUTSK ACCORDING TO EUROPEAN DENTAL HEALTH INDICATORS

*Bezvushko E.V., Lahoda L.S.**

Danylo Halytskyi Lviv National Medical University

* KLPZ "City Clinical Dental Care "

Summary

Introduction. In epidemiological studies, CFR (caries, filling, removal) index is used in assessment of grade of dental status of children which not always allows evaluating the caries risk factors, subjective and objective criteria for dental health. Therefore, the use of additional evaluation criteria of dental health of children, in addition to the CFR index, will reveal the possible relation between the factors of risk occurrence of tooth caries, effectiveness of preventive measures and dental health of children.

Study purpose – assess dental health and quality of life of children in Lutsk by subjective indicators.

Data and methods

Oral examinations and anonymous survey of two key age groups of children were conducted, 12 and 15 years, 100 in each group. CFR of permanent teeth, oral hygiene index of Green-Vermillion (OHI-S) and gingival bleeding index were registered during children examination. Modified anonymous questionnaire with questions WHO-2013 contained 5 questions. Data regarding subjective assessment of the dental health of schoolchildren obtained by analyzing the children's responses to the following related subjects: subjective assessment of his or her teeth health, smile restraint through the look of his or her teeth, how often did children visit the dentist and missed lessons due to the toothache. The question had multiple answers.

Findings and their discussion

Analysis of the results received showed that children of two age groups differently assess their teeth health. 60% of 12-year-old boys indicated that they assess their teeth health as perfect, whereas, the percentage of 15-year-old boys is much smaller – 6,67%. With regard to the girls 12 and 15 years of age, the result is almost the same - 10% and 8,7% respectively. Significantly fewer children say that their teeth health is satisfactory, except for 15-year-old boys (D1 indicator). One of the criteria that characterizes the stance of children on the look of their teeth was the question "Are you satisfied with the look of your teeth?" (D3 indicator). The majority of children in the city of Lutsk are "satisfied" with how their teeth look. It should also be noted that there is a significant percentage of children among school students who are "not satisfied" with the look of their teeth (12-year-old boys - 35%, 12-year-old girls - 20% 15 year olds - 33% and 39,1% respectively). It was discovered that the percentage of 15-year-old girls who are "not satisfied" with the look of their teeth is the highest. After

analyzing data according to D4 indicator very interesting findings were obtained: a high percentage of boys does not avoid smile through the look of the teeth (92%), the percentage is less as for the girls (78%) However, there is a small percentage of children, who avoid smiling: 20% among girls and 10% among boys. Regarding indicators D5 and D2, it was discovered that the percentage of school student who often experienced toothache for the last 12 months is quite different, and on average, it is 13,1% of girls and 60% of boys. 15-year-old boys indicated that they rarely experienced a toothache for the last year. There is a very high percentage of children who “never within 12 months” complained of toothache. The vast majority of children did not miss classes due to the toothache (on average 86% of boys and 91% of girls).

Questioning two key groups of children with the help of European dental health indicators is informative in assessing the quality of dental care and it will contribute to its improvement.

European dental health indicators allow with the method of survey to reveal the attitude of school students of different age groups to their dental health and can be used in the health care system for monitoring the effectiveness of prevention of dental diseases.

Key words: European indicators, children, dental health.